

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 10Sžk/9/2020
Identifikačné číslo spisu: 2018200322
Dátum vydania rozhodnutia: 2. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:2018200322.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Mariána Fečíka (sudca spravodajca) a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci žalobcu: P. X., narodený X.XX.XXXX, trvale bytom K. XXX/X, XXX XX Š., právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Jozef Holič s.r.o., so sídlom Poľovnícka 4, 900 27 Bernolákovo, IČO: 51 163 730, proti žalovanému: Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže, Šagátova 1, 813 04 Bratislava, , o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. GR ZVJS-419-10/14-2018 z 29.8.2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/92/2018-97 z 21.11.2020, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamieta.

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

O d ô v Priebeh administratívneho konania

1. Rozhodnutím - personálnym rozkazom riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov č. 182 z 10.6.2016 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) bol ukončený služobný pomer žalobcovi dňom doručenia rozhodnutia podľa § 194 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z.z.“) <aspi://module='ASPI'&link='73/1998%20Z.z.%2523194'&ucin-kdni='30.12.9999'>.

2. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že dňa 2.6.2016 došlo v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov k mimoriadnej udalosti - nedovolenému vzdialeniu odsúdeného Ľ. V. z pracoviska s dozorom na strelnici - objekt v nestráženej časti ústavu, pričom z denného rozkazu riaditeľa ústavu č. ÚVTOS a ÚVV - 1-154/22-2016 z 1.6.2016 na deň 2.6.2016 vyplýva, že veliteľom eskorty na pracovisku údržba strelnice v čase od 7.00 hod. do 15.30 hod. bol

ppráp. Z. a členmi eskorty boli ppráp. X. a npráp. M. so služobným psom. Prešetrením vzniku mimoriadnej udalosti bolo zistené, že členovia eskorty dňa 2.6.2016 nedodrжали zásady vykonávania dozoru v súlade s § 49 ods. 6 zákon č. 4/2001 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='4/2001%20Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'> o Zbore väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zákon č. 4/2001 Z.z.“), nevykonávali stálu kontrolu pohybu alebo činnosti odsúdených na pracovisku a nezabezpečili permanentnú prítomnosť príslušníka eskorty na vonkajšom rohu strelnice so štrkovou cestou na zabezpečenie únikovej cesty z pracoviska. Z právneho posúdenia konania žalobcu a dôkladným posúdením charakteru výkonu služby bolo konštatované, že ppráp. P. X. svojim nezodpovedným konaním naplnil hmotnoprávne podmienky prepustenia zo služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. e) zákona č. 73/1998 Z.z., pretože porušil služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 22.6.2016 odvolanie. O odvolaní rozhodol Generálny riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže na základe odporúčania senátu poradnej komisie (správa č.: GR ZVJS-3-7-4/14-2016 z 26.9.2016) rozhodnutím číslo GR ZVJS-3-7-5/14-2016 z 29.9.2016 tak, že odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací orgán mal z obsahu administratívneho spisu a z doplnených dôkazných listín preukázané, že odvolateľ nedodrжал zásady vykonávania dozoru v súlade s § 49 ods. 6 zákona č. 4/2001 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='4/2001%20Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'>, porušil zásadu vykonávania stálej kontroly pohybu alebo činnosti odsúdených vyplývajúcu z § 49 ods. 6 zákona č. <aspi://module='ASPI'&link='4/2001%20Z.z.%252349'&ucin-k-dni='30.12.9999'> 4/2001 Z.z. a Smernice č. ÚVTOS a ÚVV-26-27/22-2014, porušil zásadu permanentnej prítomnosti príslušníka na vonkajšom rohu strelnice so štrkovou cestou na zaistenie celého perimetra, o čom bol poučený nadriadenými, ktorí uvedené poučenie realizovali každý týždeň a taktiež priebežne pri kontrolách na pracovisku.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu žalovaného podal žalobca v zákonnej lehote správnu žalobu. Krajský súd v Trnave rozsudkom sp.zn. 14S/40/2017 z 25.4.2018 zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného č. GR ZVJS-3-7-5/2014-2016 z 29.9.2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň priznal žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. Žalovaný Generálny riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže po opätovnom posúdení veci vydal rozhodnutie číslo č. GR ZVJS-419-10/14-2018 z 29.8.2018 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“), ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pokiaľ by žalobca ako člen eskorty dôsledne plnil svoje služobné povinnosti, ktoré mu boli uložené zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými predpismi, ako aj úlohy uložené rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených, tak by k mimoriadnej udalosti - úteku odsúdeného nedošlo. Podľa názoru žalovaného žalobca zanedbal svoje služobné povinnosti tým, že nevykonával stálu kontrolu pohybu a činnosti odsúdených, resp. mal vykonávať stráženie odsúdených s cieľom zabrániť ich úteku. Za predpokladu riadneho výkonu služby by k úteku odsúdeného buď nemohlo prísť alebo by ho aspoň jeden z členov eskorty mal vizuálne zaznamenať, nakoľko obaja členovia eskorty tak ppráp. X. ako aj npráp. M. mali mať podľa ich tvrdení v čase o 7.30 hod. dostatočný vizuálny kontakt s odsúdenými, ktorí v tom čase vchádzali do priestoru strelnice. Podľa názoru odvolacieho orgánu konanie príslušníkov eskorty malo vysoko negatívny vplyv na ostatných príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“) a na verejnú mienku, čo má za následok poškodzovanie dobrého mena ZVJS v očiach verejnosti a aj preto konanie žalobcu bolo vyhodnotené ako zvlášť hrubé porušenie služobných povinností a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.

II. Konanie pred krajským súdom

5. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca správnu žalobu, v ktorej predovšetkým namietal, že:
- charakter a režim pracoviska strelnice, odkiaľ došlo k úteku odsúdeného, je nejasný,

- žalobca neporušil svoje služobné povinnosti,
- žalovaný neskúmal porušenie povinností zo strany ďalších príslušníkov ZVJS než členov eskorty,
- žalovaný nesprávne vyhodnotil ujmu na dôležitých záujmoch štátnej služby vo vzťahu k ponechaniu žalobcu v služobnom pomere príslušníka ZVJS.

6. K žalobe sa písomne vyjadril žalovaný dňa 25.1.2019, keď uviedol, že žalobca sa dopustil porušenia minimálne ustanovenia § 48 ods. 3 písm. a), h) zákona č. 73/1998 Z.z., § 49 ods. 2 zákona č. 4/2001 Z.z., § 4 písm. d) rozkazu ministra spravodlivosti č. 2/2014 a to tým, že v rozpore so svojimi služobnými povinnosťami nevykonával dozor nad odsúdenými. Porušenie povinností žalobcom je zrejme z dôkazov vykonaných v administratívnom konaní a to predovšetkým výpoveďou odsúdeného L. V., ktorý uviedol, že na útek využil nepozornosť, resp. neprítomnosť všetkých troch príslušníkov eskorty.

7. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) po preskúmaní rozhodnutia žalovaného dospel k záveru, že správna žaloba nie je dôvodná a rozsudkom č.k. 14S/92/2018-97 z 21.11.2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) ju zamietol a žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

8. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol predovšetkým nasledovné:

- z výpovede odsúdeného L. V. vyplýva, že v čase jeho útoku všetci traja členovia eskorty stáli pri altánku, pričom odsúdení išli bez ich dozoru smerom na malú strelnicu, t.j. cez plechové dvere za altánkom. Hneď po prejdení cez plechové dvere do priestoru malej strelnice to menovaný odsúdený využil a ušiel, pričom z konfrontácie medzi výpoveďami členov eskorty a odsúdeného k tomu malo dôjsť v čase od 7.45 hod. do 7.48 hod.,

- námietka žalobcu, že v prvostupňovom rozhodnutí a rozhodnutí žalovaného nie je uvedené, čím žalobca porušil služobné povinnosti, je nedôvodná, keďže v daných rozhodnutiach je uvedené, že žalobca sa dopustil porušenia služobných povinností tým, že nevykonával stálu kontrolu pohybu a činnosti odsúdených v zmysle § 49 ods. 6 zákona č. 4/2001 Z.z.,

- k namietanému nedostatku príslušníkov ZVJS a s tým spojenej zodpovednosti iných osôb krajský súd skonštatoval, že táto skutočnosť nie je v príčinnej súvislosti s útekem odsúdeného, pričom sa nejednalo o žiadne zlyhanie systému, ale jednotlivých príslušníkov ZVJS,

- nelogická a nedôvodná je aj námietka žalobcu, že žalovaný žiadnym spôsobom nezdôvodnil, prečo išlo u žalobcu o závažné porušenie služobných povinností, keďže útek odsúdeného z jedného z najprísnejších ústavov pre výkon trestu nesporne patrí medzi najzávažnejšie porušenia služobných povinností, aké môžu nastať u príslušníkov ZVJS,

- uvedená mimoriadna udalosť mala negatívny vplyv na verejnú mienku, pričom sa jedná o argument podporujúci tvrdenie, že príslušníci ZVJS by si mali dôsledne a zodpovedne plniť svoje služobné povinnosti. V tejto súvislosti krajský súd skonštatoval, že ponechanie žalobcu v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby vzhľadom na závažnosť jeho konania ako aj jeho následok, ktorým bol útek odsúdeného, pričom poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Asan/28/2018 z 8.10.2019, v ktorom bol vo vzťahu k veliteľovi eskorty zaujatý ekvivalentný právny názor.

III. Konanie na kasačnom súde

A)

9. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) včas kasačnú sťažnosť, v ktorej navrhol zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu ako i zrušenie rozhodnutia žalovaného a prvostupňového rozhodnutia, resp. alternatívne okrem zrušenia uvedených rozhodnutí aj zastavenie konania vo veci prepustenia žalobcu zo služobného pomeru príslušníka ZVJS podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

10. Kasačnú sťažnosť sťažovateľ podal z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f), g) a i) SSP, podľa ktorých mal krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušiť zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi uskutočniť jemu patriace procesné práva v takej miere,

že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti.

11. Naplnenie dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP videl sťažovateľ v tom, že

- správne konanie pred správnymi orgánmi nebolo verejné, čím došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces,
- vo vzťahu k všetkým trom členom eskorty sa malo uskutočniť spoločné konanie pred správnymi orgánmi, v ktorom sa mala individuálne určiť miera zodpovednosti každého jej člena za útek odsúdeného, resp. vo vzťahu k podmienkam prepustenia zo služobného pomeru.

12. Dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP videl sťažovateľ v tom, že

- "pri nezákonnom velení príslušníkov do služby, nemožno priznať porušenie predpisu, ktorý na právne neexistujúci právne relevantný právny režim neexistuje",
- sa nedopustil „zvlášť hrubého porušenia predpisu“, resp. sa nedopustil „ani hrubého porušenia predpisu a práva“,
- nebola splnená podmienka týkajúca sa posúdenia, či by ponechanie sťažovateľa bolo na ujmu dôležitého záujmu štátnej služby, keďže v praxi sa pochybenia príslušníkov ZVJS spojené s útek odsúdeného z nestráženeho pracoviska riešia disciplinárnym opatrením a nie prepustením, pričom nebolo zohľadnené porušenie predpisov nadriadeným,
- rozhodnutím žalovaného nedošlo k zmene vymedzenia skutku v prvostupňovom rozhodnutí a tak nebolo dostatočne určené, v akom rozsahu pochybil práve sťažovateľ.

13. Dôvodnosť kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. i) SSP spojil sťažovateľ s tým, že krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí odklonil od svojho záväzného právneho záveru vyjadreného v rozsudku sp.zn. 14S/40/2017 z 25.4.2018.

B)

14. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zotrval na svojich tvrdeniach z napadnutého rozhodnutia a navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť. Na toto vyjadrenie reagoval následne sťažovateľ ďalším vyjadrením z 28.2.2020.

IV. Právny názor kasačného súdu

15. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky začal vykonávať svoju činnosť od 1.8.2021 (§ 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Výkon súdnictva prešiel z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky od 1.8.2021 vo všetkých veciach, v ktorých je od 1.8.2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Prejednávaná vec bola pôvodne predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a bola jej pridelená sp. zn. 10Sžk/9/2020. Od 1.8.2021 je na konanie v tejto veci príslušný Najvyšší správny súd Slovenskej republiky. Vec bola náhodným výberom pridelená kasačnému senátu 1S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia pod pôvodnou spisovou značkou.

16. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP [aspi://module='ASPI'&link='162/2015%20Z.z.%2523438'&ucin-k-dni='30.12.9999'](https://aspi.sk/ASPI?link=162/2015%20Z.z.%2523438&ucin-k-dni=30.12.9999)) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP [aspi://module='ASPI'&link='162/2015%20Z.z.%2523439'&ucin-k-dni='30.12.9999'](https://aspi.sk/ASPI?link=162/2015%20Z.z.%2523439&ucin-k-dni=30.12.9999) preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal žalobca - sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 SSP [aspi://module='ASPI'&link='162/2015%20Z.z.%2523443'&ucin-k-dni='30.12.9999'](https://aspi.sk/ASPI?link=162/2015%20Z.z.%2523443&ucin-k-dni=30.12.9999)), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, pričom pri svojom rozhodovaní bol vedený nasledujúcimi právnymi úvahami.

17. V danej veci sa jedná o preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov, ktorými bol sťažovateľ prepustený zo služobného pomeru príslušníka ZVJS v zmysle § 192 ods. 1 písm. e) zákona č. 73/1998 Z.z. Takéto prepustenie zo služobného pomeru je v podstate následkom predchádzajúceho protiprávneho konania sťažovateľa. Jedná sa pritom o následok majúci primárne pracovnoprávnu povahu i keď v širšom ponímaní táto spĺňa aj povahu sankcie za iné protiprávne konanie v zmysle § 194 ods. 1 SSP.

18. Správny súd nie je vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby v rozsahu uvedenom v § 195 písm. a) až e) SSP a rovnako nie je v danom rozsahu viazaný sťažnosťnými bodmi ani kasačný súd v zmysle § 453 ods. 2 SSP. Zohľadňujúc toto východisko pristúpil kasačný súd aj k preskúmaniu dôvodnosti kasačnej sťažnosti sťažovateľa.

19. Pokiaľ sťažovateľ vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP namietal neuskutočnenie verejného a spoločného konania zo strany správnych orgánov, je zrejmé, že nesprávne pochopil normatívne vymedzenie tohto kasačného dôvodu. Predmetné porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces sa totiž musí týkať nesprávneho procesného postupu zo strany krajského súdu a nie správnych orgánov. Pokiaľ by pritom nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu mala spočívať v nevykonaní administratívneho konania v súlade so zákonom ustanovenými požiadavkami a krajský súd by sa v tomto rozsahu nestotožnil so žalobnými bodmi, bolo by zo strany žalobcu namieste tento záver krajského súdu v kasačnej sťažnosti spojiť predovšetkým s dôvodmi kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP, resp. § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Nad rámec uvedeného však možno konštatovať, že správne orgány nepochybili, keď v danej veci neuskutočnili sťažovateľom požadované verejné a spoločné konanie. Konanie vo veci prepustenia príslušníka ZVJS zo služobného pomeru predstavuje konanie vo veciach služobného pomeru, ktoré je upravené v § 231 až § 248 zákona č. 73/1998 Z.z. Jedná sa o osobitný druh administratívneho konania v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) SSP, na ktorý sa subsidiárne nevzťahuje (okrem výkonu rozhodnutia) všeobecný predpis o správnom konaní (§ 247a zákona č. 73/1998 Z.z.), t.j. zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Zákon pre toto konanie neustanovuje uskutočnenie (verejného) ústneho pojednávania, resp. spoločného konania. Atribúty týkajúce sa verejnosti, resp. spoločného konania nemožno pre konanie vo veci prepustenia zo služobného pomeru vyhodnotiť ako obligatórne ani s odkazom na § 195 ods. 1 písm. c) SSP. Nejedná sa totiž o také základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré by bolo potrebné použiť na správne trestanie v rámci sčasti pracovnoprávnej povahy konania vo veci prepustenia zo služobného pomeru.

20. Dôvod kasačnej sťažnosti spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP má špecifický charakter pokiaľ ide o kvalitatívne kritérium týkajúce sa jeho vymedzenia. Správny súdny poriadok totiž v § 440 ods. 2 ustanovuje povinnosť sťažovateľa tento dôvod vymedziť tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a tiež uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Pokiaľ preto sťažovateľ k tomuto dôvodu kasačnej sťažnosti uviedol, že "pri nezákonnom velení príslušníkov do služby, nemožno priznať porušenie predpisu, ktorý na právne neexistujúci právne relevantný právny režim neexistuje", je potrebné k tomu uviesť, že takéto vymedzenie sťažnostného bodu je nielen v rozpore so znením § 440 ods. 2 SSP, ale vzhľadom na svoju štylistiku je aj úplne nezrozumiteľné. I keď nie je úlohou kasačného súdu „odhadovať“, čo predmetnou námietkou sťažovateľ mienil, možno nad rámec uvedeného dodať, že ak namietal skutočnosť, že pracovisko, odkiaľ došlo k úteku odsúdeného, právne neexistuje, je táto jeho námietka právne irelevantná. Jednak z čl. 1 Smernice pre činnosť príslušníkov ZVJS zabezpečujúcich čistenie a údržbu priľahlých priestorov okolia ústavu a objektov v okolí ústavu, ktoré sú v jeho správe č.: ÚVTOS a ÚVV-26-27/22-2014 z 3.4.2014 vyplýva, že sa jedná o nestrážené pracovisko s dozorom mimo ústavu a súčasne takáto námietka by nebola v príčinnej súvislosti s prejednávanou vecou, resp. porušením služobnej povinnosti zo strany sťažovateľa, následkom ktorej bolo jeho prepustenie zo služobného pomeru príslušníka ZVJS.

21. Nesprávne právne posúdenie zo strany krajského súdu sťažovateľ videl aj v námietke, podľa ktorej sa nedopustil „zvlášť hrubého porušenia predpisu“, resp. sa nedopustil „ani hrubého porušenia predpisu a práva“. Ani tento sťažnostný bod nebol pritom formulovaný v zmysle § 440 ods. 2 SSP a z

jeho nejasnej štylizácie nie je zrejmé, či sťažovateľ namieta to, že sa vôbec nedopustil porušenia služobnej povinnosti alebo to, že toto porušenie nemalo povahu porušenia zvlášť hrubým spôsobom v zmysle § 192 ods. 1 písm. e) zákona č. 73/1998 Z.z.

22. V zmysle § 1 ods. 3 a § 192 ods. 1 písm. e) zákona č. 73/1998 Z.z. príslušník ZVJS „sa prepustí zo služobného pomeru, ak porušil služobnú prísahu alebo služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.“

23. Zo znenia citovaného zákonného ustanovenia je teda zrejmé, že predpokladom prepustenia príslušníka ZVJS zo služobného pomeru je kumulatívne splnenie dvoch podmienok a to (1) porušenie služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti týmto príslušníkom zvlášť hrubým spôsobom a súčasne i skutočnosť, (2) že by ponechanie daného príslušníka v služobnom pomere bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.

24. V danom prípade bolo zo strany správnych orgánov ako i krajského súdu naplnenie prvej podmienky prepustenia sťažovateľa zo služobného pomeru príslušníka ZVJS spojené s nedodržaním zásady vykonávania dozoru v súlade s § 49 ods. 6 zákon č. 4/2001 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link=4/2001%20Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a to nevykonávaním stálej kontroly pohybu alebo činnosti odsúdených na pracovisku a nezabezpečením permanentnej prítomnosti príslušníka eskorty na vonkajšom rohu strelnice so štrkovou cestou na zabezpečenie únikovej cesty z pracoviska, v dôsledku čoho došlo dňa 2.6.2016 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov k mimoriadnej udalosti - nedovolenému vzdialeniu sa odsúdeného L. V. z pracoviska s dozorom na strelnici, t.j. objektu v nestráženej časti ústavu.

25. Predovšetkým z výsluchu odsúdeného L. V. vykonaného 20.7.2018 k okolnostiam jeho úteku vyplýva, že tento dňa 2.6.2016 v čase po 7.30 hod. prešiel cez plechové dvere, t.j. do priestoru malej strelnice, na konci malej strelnice na ľavej strane múru vošiel dverami na veľkú strelnicu a odtiaľ priamo cestou oproti múru, ktorý preskočil a utiekol. Podľa menovaného v čase jeho úteku všetci traja príslušníci ZVJS stáli pri altánku, pričom odsúdení išli bez ich dozoru smerom na malú strelnicu, t.j. cez plechové dvere za altánkom. Práve túto nepozornosť príslušníkov ZVJS vrátane sťažovateľa mal využiť odsúdený L. V. pri svojom úteku. V rámci vykonaného dokazovania pritom sťažovateľ nepredložil žiaden relevantný dôkaz, ktorým by sa zbavil svojej (spolu)zodpovednosti za útek odsúdeného. Abstraktné namietanie pochybení zo strany nadriadených sťažovateľa alebo nedostatočného počtu príslušníkov ZVJS v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov takúto povahu nemali a to jednak kvôli svojej neurčitosti ako i absencii priamej príčinnej súvislosti s útekem odsúdeného.

26. Príslušník ZVJS sa môže v rámci výkonu služby dopustiť porušenia služobných povinností rôznym spôsobom a s rôznymi následkami. Logicky sa však za porušenie služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom bude považovať také konanie príslušníka ZVJS, v dôsledku ktorého dôjde k úteku odsúdeného. Útek odsúdeného sa totiž nielen marí uložený výkon trestu odňatia slobody ale i pácha trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Možno preto skonštatovať, že zo strany sťažovateľa došlo k porušeniu jeho služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom. V tejto súvislosti možno poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Asan/28/2018 z 8.10.2019 týkajúci sa kasačnej sťažnosti veliteľa eskorty ppráp. Z., v ktorom kasačný súd v bode 40 odôvodnenia uviedol „zvlášť hrubé porušenie služobnej povinnosti spočíva v tom, že dňa 2.6.2016 sťažovateľ ako veliteľ eskorty a ďalší dvaja členovia eskorty na pracovisku údržba strelnice v ústave, nedodržali zásady vykonávania dozoru v súlade s § 49 ods. 6 zákona č. 4/2001 Z.z., v zmysle ktorého sa na účely tohto zákona pod pojmom dozor nad obvineným alebo odsúdeným rozumie súhrn služobných činností príslušníka zboru, pri ktorých sa vykonáva stála kontrola pohybu alebo činnosti obvineného alebo odsúdeného. Sťažovateľ a ďalší dvaja členovia eskorty nevykonávali stálu kontrolu pohybu alebo činnosti odsúdených na pracovisku a nezabezpečili permanentnú prítomnosť príslušníka eskorty na vonkajšom rohu strelnice so štrkovou cestou na zabezpečenie únikovej cesty z pracoviska.“

27. Útek odsúdeného zároveň vyvoláva negatívny ohlas, resp. pobúrenie verejnosti spočívajúce jednak v určitom strachu pred odsúdeným ako nebezpečnou osobou ako i v nedôvere v bezpečnostné zložky štátu predovšetkým ZVJS. Práve vyššie uvedený negatívny dopad útoku odsúdeného je súčasne určujúcim momentom aj pre posúdenie otázky, či by ponechanie sťažovateľa v služobnom pomere príslušníka ZVJS bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby. Okrem možného ohrozenia dôveryhodnosti ZVJS, na ktorý v tejto súvislosti poukázali správne orgány ako i krajský súd, so závermi ktorých sa kasačný súd stotožňuje, možno dať do pozornosti s tým súvisiaci aspekt týkajúci sa potreby udržania služobnej disciplíny príslušníkov ZVJS. Akceptácia takého zlyhania, akého sa dopustil sťažovateľ, by totiž mohla viesť k zníženiu úrovne disciplíny, resp. profesionálneho výkonu služby aj u ostatných príslušníkov ZVJS. Laicky povedané každý príslušník ZVJS by sa pri nesvedomitom plnení úloh rozporom s § 48 ods. 3 písm. a) zákona č. 73/1998 Z.z., ktoré by malo za následok útek odsúdeného, mohol spoliehať na to, že sa nejedná o tak závažné porušenie služobnej povinnosti, ktoré by malo mať za následok skončenie služobného pomeru. Aj v tejto súvislosti možno pritom poukázať na závery vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Asan/28/2018 z 8.10.2019, podľa bodu 43 odôvodnenia ktorého „zákon č. 73/1998 Z.z. vyžaduje striktné dodržiavanie svojich ustanovení vo vzťahu k plneniu služobných povinností a predpokladá, že príslušník ZVJS v rámci svojho postavenia bude príkladne rešpektovať zákony a iné právne predpisy tak, ako sa k tomu zaviazal v služobnej prísaha a tiež, že si bude svedomite a zodpovedne plniť svoje služobné povinnosti. Kasačný súd sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, že ponechanie sťažovateľa v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby vzhľadom na závažnosť jeho konania ako aj jeho následok, ktorým bol útek odsúdeného. Jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo spôsobilé poškodiť vážnosť ZVJS ako ozbrojeného zboru a tiež nastrbiť dôveru občanov k zaisteniu ich bezpečnosti pred nedovoleným vzdialením sa odsúdených za tak závažné trestné činy, ako je v danom prípade trestný čin lúpeže.“

28. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že rozhodnutím žalovaného nedošlo k zmene vymedzenia skutku v prvostupňovom rozhodnutí a tak nebolo dostatočne určené, v akom rozsahu pochybil práve sťažovateľ, nemožno s ním súhlasiť. Žalovaný na základe rozsudku Krajského súdu v Trnave sp.zn. 14S/40/2017 z 25.4.2018 doplnil dokazovanie a upresnil rozsah pochybenia sťažovateľa. Tento výsledok dokazovania sa však formálne nemusel premietnuť do zmeny prvostupňového rozhodnutia vo vzťahu k vymedzeniu skutku, pretože vo veci vydané rozhodnutia správnych orgánov nemali po formálnej stránke povahu rozhodnutí, ktorými sa sťažovateľ uznal vinným zo spáchania správneho deliktu (disciplinárneho previnenia), za čo sa mu uložila príslušná sankcia (disciplinárne opatrenie). Predmetom konania zo strany správnych orgánov bolo posudzovanie podmienok týkajúcich sa prepustenia sťažovateľa zo služobného pomeru príslušníka ZVJS daných § 192 ods. 1 písm. e) zákona č. 73/1998 Z.z. Rozhodnutie o prepustení zo služobného pomeru musí pritom podľa § 194 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. obsahovať dôvod prepustenia so skutočnosťami, ktoré ho zakladajú. Prvostupňové rozhodnutie v spojení s rozhodnutím žalovaného jednoznačne vymedzili dôvod prepustenia sťažovateľa zo služobného pomeru príslušníka ZVJS ako i s tým súvisiace skutočnosti týkajúce porušenia služobnej povinnosti danej § 49 ods. 6 zákon č. 4/2001 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='4/2001%20Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a nemožnosti ponechania sťažovateľa v štátnej službe. Vzhľadom na uvedené, pri zohľadnení doplnenia dokazovania uskutočneného žalovaným a s akcentom na jednotu prvostupňového a odvolacieho konania možno preto rozhodnutie žalovaného aj po formálnej stránke vyhodnotiť ako zákonné a súladné s druhou alineou § 243 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z.

29. Úplne bezdôvodná je námietka dôvodnosti kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. i) SSP spočívajúca v tom, že sa krajský súd v napadnutom rozhodnutí odklonil od svojho záväzného právneho záveru vyjadreného v rozsudku sp.zn. 14S/40/2017 z 25.4.2018. Dôvod kasačnej sťažnosti vymedzený v § 440 ods. 1 písm. i) SSP sa totiž výslovne týka nerešpektovania záväzného právneho názoru, vysloveného v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti, čo znamená, že sa musí jednať o právny názor vyjadrený kasačným súdom. V danom prípade však pred vydaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu kasačný súd vo veci nerozhodoval.

30. Po preskúmaní dôvodov kasačnej sťažnosti a s nimi spojených sťažnostných bodov došiel preto kasačný súd k záveru, že tieto nie sú dôvodné. Zo strany kasačného súdu nebolo teda zistené, že by krajský súd v konaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, resp. rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci alebo nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti. Kasačný súd tiež nezistil, že by nad rámec uplatnených sťažnostných bodov v zmysle § 453 ods. 2 SSP bolo v danej veci na mieste aplikovanie skutočností vyplývajúcich z § 195 písm. a) až e) SSP. Na podanie sťažovateľa z 28.2.2020 kasačný súd s odkazom na znenie druhej vety § 453 ods. 2 SSP už neprihliadal.

31. Z uvedených dôvodov preto kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 461 SSP <aspi://module='ASPI'&link='162/2015%20Z.z.%2523461'&ucin-k-dni='30.12.9999'> ako nedôvodnú zamietol.

32. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a contrario, žalobca - sťažovateľ v kasačnom konaní nemal úspech, preto mu právo na náhradu trov kasačného konania nevzniklo. Kasačný súd zároveň nezistil splnenie zákonných podmienok pre postup súdu pri náhrade trov kasačného konania podľa § 168 SSP v spojení s § 467 ods. 1 SSP.

33. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok.